

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка
Кафедра іноземних мов і методик їх навчання

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з навчальної роботи

М. Боднар

М. Боднар

« 31 серпня » 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВИРОБНИЧА (ПЕДАГОГІЧНА) ПРАКТИКА

рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

галузь знань **01 Освіта / Педагогіка**

спеціальність **014 Середня освіта (Мова і література (польська))**

освітньо-професійна програма **Середня освіта (Мова і література (польська))**

Робоча програма навчальної дисципліни «Виробнича (педагогічна) практика» для студентів з галузі 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (польська)) – 2022 р. – 16 с.

Розробник: Глотов О.Л. доктор філологічних наук, професор.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри іноземних мов і методик їх навчання.

Протокол №1 від 31 серпня 2022 року.

В.о.завідувача кафедри іноземних мов
і методик їх навчання

В.В. Кучер

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, предметна спеціалізація, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 8	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність 014 Середня освіта (Мова і література (польська))	Курс	
Змістових модулів – 9		4-й	4-й
Загальна кількість годин – 240		Семестр	
		8-й	8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2/4 год.; самостійної роботи студента – 1,8 год.		Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра	Лекції
	Практичні, семінарські		
	Самостійна робота		
	240		240
		Вид контролю	
		залік	

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: для денної форми навчання – 0 % до 100 %; для заочної форми навчання – 0 % до 100 %.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу

У системі професійної підготовки майбутнього вчителя педагогічна практика є ланкою, що поєднує теоретичне навчання в університеті з самостійною роботою в школі. Під час педагогічної практики створюються всі необхідні умови як для практичної реалізації всіх знань, навичок та вмінь студентів, набутих з психолого-педагогічних, мовних, медико-гігієнічних та суспільствознавчих предметів, так і для розвитку індивідуальних педагогічних здібностей кожного з них.

Метою педагогічної практики є розвиток у студентів уміння здійснювати діяльність з навчання іноземної мови в навчально-виховних закладах на базі сформованої у них іншомовної компетенції та знань основ теорії методики, педагогіки та психології, уміння поєднувати теоретичні знання майбутніх учителів з методики викладання іноземної мови з практичною діяльністю навчання учнів; забезпечення практичного пізнання студентами закономірностей професійної діяльності та оволодіння способами її організації, вміння вирішувати конкретні методичні завдання згідно з умовами педагогічного процесу; виховання у студентів потреби систематично поновлювати свої знання і творчо застосовувати їх у практичній діяльності:

- оволодіння формами, методами, засобами, новітніми технологіями здійснення навчально-виховного процесу в навчальному закладі;
- формування у студентів умінь застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності, усвідомлення професійної значущості цих знань; виховання потреби постійного удосконалення професійних знань, умінь навичок та педагогічної майстерності;
- розвиток творчої ініціативи, реалізація особистісного творчого потенціалу кожного студента.

Завдання курсу:

- формування в практикантів уміння проводити уроки з використанням сучасних методів і прийомів навчально-пізнавальної діяльності.
- розвиток у практикантів уміння здійснювати виховну роботу на базі вивчення іноземної мови.
- формування вміння проводити науково-дослідницьку роботу
- ознайомлення з організаційною структурою освітньої організації та особливостями її функціонування;
- формування громадської активності майбутнього педагога;
- дослідження моделей та методів організації навчання і критеріїв оцінювання знань;

- ознайомлення з програмами різних дисциплін навчального плану;
- формування умінь розробляти навчальну та робочу програми з обраної дисципліни;
- засвоєння принципів та методів подання навчального матеріалу;
- формування організаторських умінь і навичок;
- розвинення педагогічного мислення, професійно-творчих здібностей, інтересу до педагогічної діяльності;
- оволодіння педагогічними уміньми і навичками навчально-виховної роботи у навчальних закладах;
- розвинення власних аналітичних здібностей на прикладі педагогічної діяльності;
- виявлення достатньої самостійності, активності та ініціативності в процесі проходження практики;
- набуття практичних навичок педагогічного досвіду.

4. Результати навчання (компетентності)

Курс «**ВИРОБНИЧА (ПЕДАГОГІЧНА) ПРАКТИКА**» спрямований на формування у студентів таких **професійних компетентностей**:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність спілкуватися іноземною мовою усно та письмово, в тому числі з професійних питань.

ЗК2. Здатність навчатися та самонавчатися.

ЗК3. Здатність до усного та письмового спілкування рідною мовою, в тому числі з професійних питань.

ЗК4. Здатність до застосування soft skills (планування та розподілу часу, тайм менеджменту, вміння брати на себе відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах тощо).

ЗК5. Здатність збирати, інтерпретувати та застосовувати дані з різних джерел.

ЗК6. Здатність застосовувати знання на практиці.

ЗК8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Зміст курсу спрямований на формування

Інтегральної компетентності:

ІК: Здатність розв'язувати спеціалізовані завдання і проблеми різного рівня складності у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів наук про освіту, зокрема філологічну, характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти для базової школи.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

- здатність розуміти основні шляхи етногенезу польської нації;

- здатність пояснити основні періоди історико-культурного розвитку польського народу та етапи формування польської нації та її державності;

- користуватись категоріально-понятійним апаратом історичної науки та вміння працювати з науковою та методичною літературою

- аналізувати історичні процеси, події, факти, давати їм власну оцінку;

- користуватись різноманітними методами дослідження історичного процесу;

- вміти класифікувати явища культури за їх історичною значимістю, національною приналежністю і стилевими особливостями, а також аналізувати перспективи розвитку польської культури.

Фахових компетентностей:

ФК2. Умінь застосовувати сучасні методики й освітні технології викладання польської мови (зокрема інформаційні) для забезпечення якості навчально-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах.

ФК4. Здатність до розроблення навчально-методичних матеріалів для проведення занять (зокрема в

інтерактивному режимі).

ФК5. Трансфер сучасних наукових досягнень та концепцій розвитку soft skills у ЗЗСО, практику навчання польської мови.

ФК7. Володіння методиками білінгвального та інтегрованого навчання мови і фахового змісту, основами дидактики багатомовності, методикою паралельного вивчення споріднених мов.

ФК8. Здатність до критичного аналізу власної педагогічної діяльності, обмін досвідом професійної діяльності. Готовність до виконання ролі фасилітатора та модератора у діалозі двох культур (рідної та іншомовної).

ФК9. Здатність реалізовувати управлінські функції (аналіз, прогнозування, організація, контроль, самоконтроль у процесі організаційно-методичної, навчально-методичної, науково-дослідної, виховної та інших видів професійної діяльності), організувати та керувати професійним розвитком осіб та груп та здатність до створення позитивного освітнього середовища для успішного оволодіння учнями навичками іншомовної компетентності.

ФК15. Уміння застосовувати елементи теоретичного й експериментального дослідження в професійній діяльності.

ФК16. Уміння застосовувати методи діагностування й контролю досягнень учнів ЗЗСО.

Програмні результати навчання:

ПРН1. Демонструвати знання основ філософії, педагогіки, психології, що сприяють розвитку поглиблених когнітивних та практичних умінь/навичок, майстерності та інноваційності на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері середньої освіти, розвитку softskills, загальної культури й соціалізації особистості, в обсязі, необхідному для розуміння причинно-наслідкових зв'язків у розвитку особистості, суспільства й уміння їх використовувати у професійній і соціальній діяльності.

ПРН3. Визначати сутність процесів навчання й виховання у середній школі, їх психолого-педагогічні основи в загальних поняттях та термінах, що є необхідним для успішної практичної діяльності.

ПРН4. Демонструвати розуміння ролі наукових досліджень у житті суспільства, усвідомлення значення науково-дослідницької складової в педагогічній професії в обсязі, необхідному для організації та проведення власних досліджень та впровадження їх результатів у практику.

ПРН7. Розробляти, планувати, організувати власне теоретичне та експериментальне дослідження в професійній діяльності з метою вирішення актуальних проблем системи освіти в контексті діяльнісного та практичного підходів до організації освітнього процесу.

ПРН8. Демонструвати уміння критично використовувати світоглядні теорії та засвоєні теоретичні знання у сфері гуманітарних та професійно-орієнтованих дисциплін при розв'язанні практичних соціально-професійних та лінгводидактичних завдань, обирати й використовувати відповідні навчальні засоби для побудови технологій навчання.

ПРН17. Виявляти готовність приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування майбутніх наслідків на основі отриманих професійних знань та практичних навичок.

ПРН18. Визначати рівень особистісного і професійного розвитку, автономно моделювати траєкторію особистісного самовдосконалення, виявляти здатність до самоорганізації професійної діяльності, застосовувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних практичних задач.

ПРН21. Організувати та коректувати діяльність учнів в процесі навчання, демонструвати інтерперсональні та надпрофесійні навички.

ПРН22. Здатність до самостійного та автономного навчання упродовж життя, розвиток мотивів самоактуалізації у сфері професійної діяльності, уміння застосовувати творчі здібності, які характеризують готовність до створення принципово нових ідей.

ПРН23. Дотримуватись гігієнічних вимог при організації навчально-виховного процесу в школі з метою збереження і укріплення здоров'я дітей та підлітків; знати психологічні, фізіологічні, вікові та індивідуальні особливості школярів, оцінювати їх фізичний розвиток, зокрема учнів з особливими потребами.

Очікувані результати:

- виховання у студентів стійкого інтересу до професії вчителя, потреби в педагогічній самоосвіті;

- закріплення, поглиблення та синтезування психологопедагогічних, методичних і мовних знань у процесі їх використання для вирішення конкретних навчальних завдань;
- свідоме застосування студентами теорії навчання в практичній діяльності, усвідомлення її професійної значущості;
- формування та розвиток професійних навичок і вмінь;
- розвиток у студентів вміння здійснювати самоконтроль, самоаналіз та об'єктивну самооцінку своєї педагогічної діяльності;
- ознайомлення з сучасним етапом навчально-виховної роботи в школі, передовим педагогічним досвідом; вироблення творчого, дослідницького підходу до педагогічної діяльності.

5. Зміст практики

Планування уроків іноземної мови, організація і проведення їх аналізу

Успішність планування уроків зумовлена такими факторами:

- знанням цілей навчання та програмних вимог до мовленнєвих навичок і вмінь учнів у кожному класі;
- знанням змісту навчально-методичного комплексу;
- знанням умов навчання: вікових особливостей учнів, специфіки конкретного класу;
- знанням основних методичних вимог до сучасного уроку іноземної мови;
- врахуванням дидактичних і методичних принципів навчання.

Відповідно до програми навчання іноземної мови передбачає комплексне досягнення практичної, виховної, загальноосвітньої та розвиваючої цілей.

Практична мета передбачає навчання учнів говоріння, аудіювання (усне мовлення), письма, читання (писемне мовлення) іноземною мовою в межах тематики та мовного матеріалу, визначених програмою.

Загальноосвітня мета сприяє розширенню загального та філологічного кругозору учнів.

Розвиваюча мета спрямована на розвиток інтелектуальної, пізнавальної діяльності учнів, їх мовних здібностей.

Виховна мета забезпечує моральне, естетичне, трудове виховання учнів засобами іноземної мови.

Виходячи із загальних кінцевих цілей навчання, вчитель визначає конкретні цілі уроку: практичну, загальноосвітню, розвиваючу, виховну. Формулюючи практичну мету, вчитель визначає, чого конкретно він буде навчати учнів на ньому уроці. Доцільно починати формулювання практичної мети словами "вчити..." або "навчити..." Наприклад: вчити учнів вживати ГС ... на рівні однієї фрази; вчити учнів вживати нові ЛО ... на рівні понадфразової єдності; вчити учнів розуміти незнайомі слова на основі контексту; вчити учнів розповідати про ... в обсязі 7-8 фраз на основі мовленнєвої ситуації з опорою на логіко-синтаксичну: вчити учнів обмінюватися репліками на рівні діалогічної єдності "твердженнятвердження" на основі мовленнєвої ситуації: вчити учнів одержувати основну інформацію з прочитаною/ прослуханого тексту.

Якщо подається новий мовний матеріал, то формулювання практичної мети може бути таким:

- ознайомити учнів із функцією, формою, особливостями вживання ГС ... та вчити правильно використовувати її на рівні фрази;
- ознайомити зі значенням, формою, особливостями вживання ЛО ... та вчити правильно їх використовувати в знайомих ГС на рівні фрази;
- ознайомити з правилом читання літер і вчити правильно читати слова згідно з правилом.
- Плануючи досягнення розвиваючої, виховної, загальноосвітньої цілей, вчитель повинен чітко визначити відповідний потенціал навчального матеріалу уроку і своїх дій на ньому. Наприклад:
 - розвивати кмітливість учнів (учитель на уроці використовуватиме безперекладні способи семантизації або ребуси, кросворди тощо);
 - розвивати інтелектуальну гнучкість учнів (учитель проводитиме вправу на трансформацію діалога-зразка на основі змінних ситуацій);
 - виховувати гарний смак (навчаючи учнів правильно вживати прикметники, вчитель планує проведення вправи на основі ситуації добору одягу, який створює гармонійні за кольором ансамблі, тощо).

Формулювання загальноосвітньої мети можна починати словами: "розширювати уявлення" або "формувати уявлення..". Наприклад:

- розширювати уявлення учнів про традиції... (учні на уроці будуть читати текст, де є відповідна додаткова інформація, обговорення якої планується вчителем);
- формувати уявлення учнів про національний костюм (вчитель планує подачу або тренування ЛО за темою "Одяг" на основі предметів національного костюма, про який учні ще не мають уявлення).

Починається планування складанням тематичного плану. Він дозволяє вчителю бачити в цілому цикл уроків за темою, роль і місце кожного уроку в ньому і завдяки цьому добирати найбільш ефективні методи, прийоми та засоби для вирішення проміжних завдань на шляху досягнення кінцевих цілей в оволодінні учнями конкретними комунікативними навичками та вміннями в рамках відповідної теми. Для складання тематичного плану необхідно:

- а) визначити характер та обсяг мовного і мовленнєвого матеріалу кожного уроку, передбачених авторами підручника;
- б) вивчити відповідні методичні рекомендації "Книжки для вчителя" (за умови її наявності) та сформулювати цілі кожного уроку з урахуванням етапів роботи над навчальним матеріалом і вимог програми;
- в) визначити необхідні для досягнення мети методи та прийоми навчання;
- г) спланувати домашнє завдання;
- д) забезпечити необхідне оснащення уроку;
- е) врахувати специфіку роботи в даному класі (рівень підготовки учнів, їх пізнавальну активність, уміння виконувати певні типи вправ, інтерес до предмета, відношення до вчителя тощо)

Тематичний план є основою для поурочного планування, в якому розкривається конкретний зміст кожною уроку. З урахуванням специфіки іноземної мови як навчального предмета у процесі планування і складання плану-конспекту.

- завдання кожного уроку визначаються в залежності від його місця в тематичному циклі;
- організація мовного матеріалу повинна бути комплексною;
- для формування конкретних аспектних мовленнєвих навичок та для розвитку умінь в різних видах мовленнєвої діяльності повинен виконуватись відповідний комплекс вправ:
 - мовленнєва практика (вправи) повинна імітувати процес мовленнєвого спілкування, тобто мати комунікативну спрямованість, вмотивованість та ситуативну зумовленість;
 - ефективність уроку визначається ступенем мовленнєвої активності учнів;
 - урок повинен передбачати систематичний і планомірний контроль рівня сформованості мовленнєвих навичок, умінь учнів та сприяти здійсненню диференційованого підходу до їх навчання;
- зміст уроку повинен готувати учнів до виконання домашнього завдання;
- урок повинен проводитись іноземною мовою в доступних для розуміння учнями формах;
- діяльність учителя повинна викликати інтерес і пізнавальну активність учнів;
- у процесі планування необхідно враховувати вікові особливості учнів.

На основному етапі педагогічної практики студент-практикант здійснює таку діяльність:

1. Студент проводить не менше чотирьох уроків на тиждень.
2. Студента допускають до проведення уроків тільки за наявності мовного конспекту уроку, підписаного вчителем, методистом або керівником від кафедри.
3. За час педпрактики студент готує та проводить не менше одного позакласного заходу іноземною мовою, має конспект його проведення.
4. Студент відвідує уроки та бере участь в їх аналізі: не менше 8 уроків на тиждень, що проводять вчителі іноземної мови, вчителі-предметники та студенти-практиканти згідно з розкладом відвідувань та взаємовідвідувань.
5. Студент відвідує позакласні заходи, здійснювані іноземною мовою, які проводять вчителі та практиканти (не менше трьох заходів), і бере участь в їх аналізі.
6. Студент бере участь в методичних семінарах і виступає на них з доповідями.
7. Студент проводить дослідницьку роботу за темою курсової роботи, а також за своїм вибором.

Методичні рекомендації

Під час педагогічної практики студент-практикант IV курсу, спираючись на зразки методичних матеріалів та використовуючи настанови методиста і вчителя, повинен оволодіти основами професійнометодичними вміннями: конструктивно-планувальних, комунікативнонавчальних, організаційних та дослідницьких умінь у такому обсязі:

1. Конструктивно-планувальні вміння:

- а) складати плани-конспекти окремих уроків та серії уроків за темою на початковому або середньому ступені навчання; визначати конкретні цілі, завдання та етапи кожного уроку;
- б) обирати ефективні прийоми досягнення поставлених цілей на кожному етапі уроку;
- в) визначати типи вправ та послідовність їх виконання у відповідності до етапів оволодіння мовленнєвими навичками та вміннями, а також з урахуванням труднощів навчального матеріалу і рівнем підготовленості учнів;
- г) використовувати реальні та проектувати навчальні мовленнєві ситуації, а також відповідний їм мовленнєвий матеріал для сприймання і засвоєння мовних явищ, що вивчаються, та їх творчого застосування в мовленнєвій діяльності;
- д) проектувати і створювати необхідні наочні посібники для проведення уроків;
- е) складати план позакласної роботи з іноземної мови;
- є) складати план і сценарій позакласного заходу з іноземної мови.

2. Комунікативно-навчаючі вміння:

- а) встановлювати і підтримувати засобами іноземної мови різноманітні мовленнєві контакти: "вчитель-клас", "вчитель-учень", "учень-учень" тощо;
- б) адаптувати свій іншомовний мовленнєвий досвід до рівня вимог програми та можливостей і загального розвитку учнів (застосовувати мовні опори, спрощення, здійснювати перехід від однієї форми говоріння до іншої тощо);
- в) намічати об'єкт контролю мовленнєвої діяльності учнів з урахуванням вимоги досягнення відносно правильного мовлення учнів та визначати рівень сформованих мовленнєвих навичок і вмінь;
- г) помічати помилки учнів, усвідомлювати їх характер і використовувати мовленнєвий спосіб виправлення (перепитування, зорова, вербальна та схематична наочність, екстралінгвістичні засоби, тощо).

3. Організаційні вміння:

- а) організовувати виконання накресленого плану;
- б) забезпечувати мовленнєву діяльність учнів відповідно до плану уроку;
- в) раціонально поєднувати колективні (фронтальні, малогрупові, парні) та індивідуальні форми роботи з урахуванням особливостей кожної з них та ступеню навчання;
- г) проводити навчальні ігри з урахуванням вікових особливостей учнів та ступеню навчання;
- д) цілеспрямовано використовувати традиційні наочні посібники та методично грамотно застосовувати аудитивні, візуальні та аудіовізуальні технічні засоби навчання;
- е) здійснювати різноманітні прийоми активізації мовленнєвої та розумової діяльності учнів залежно від їх вікових особливостей;
- є) проводити позакласний захід іноземною мовою за складеним планом і сценарієм.

4. Розвиваючо-виховні вміння:

- а) реалізовувати загальноосвітній, розвиваючий та виховний потенціал мовленнєвого матеріалу уроку;
- б) формувати і розвивати на матеріалі іноземної мови інтелектуальну та емоційну сфери особистості учня, його пізнавальні інтереси;
- в) вирішувати засобами іноземної мови завдання морального, культурного, естетичного, гуманістичного виховання учнів.

5. Дослідницькі вміння:

- а) вивчати ставлення учнів до предмета і виявляти рівень сформованості мовленнєвих навичок та вмінь учнів за завданням викладача;
- б) здійснювати методичний аналіз мовного матеріалу з метою прогнозування можливих труднощів його засвоєння учнями та добору оптимальних шляхів попередження помилок;
- в) проводити спостереження та аналіз відвіданих уроків з опорою на схему або вузькоцільове завдання;
- г) спостерігати, аналізувати та узагальнювати досвід учителів, студентів-практикантів, переносючи ефективні прийоми і форми у практику своєї роботи;
- д) вивчати методичну літературу і теоретично осмислювати навчальний процес у формі виступів на методичних семінарах, а також удосконалювати свою роботу, використовуючи описані в літературі нові норми, прийоми роботи.

ВИМОГИ ДО ЗВІТУ ПРО ПРАКТИКУ (ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ)

Відповідно до змістових модулів програми практики, в кінці стажування студент укладає портфолію звітної документації, що є складником оцінки за практику.

Звітна документація студентів

На підсумковому етапі практики студенти подають такі звітні (робочі) матеріали:

1. Щоденник педагогічної практики.
2. Плани-конспекти залікових уроків
3. Два позакласних (виховних) заходів. План-конспект (сценарій)
4. Звіт про виконання індивідуального завдання (у довільній формі).
5. Психолого-педагогічна характеристика на клас

Оскільки плани-конспекти уроків та виховних заходів є матеріалами для проведення навчально-виховного процесу, які перевіряється методистами впродовж практики, психолого-педагогічне дослідження є розділом щоденника, то підсумковими звітними документами, які підлягають зберіганню є:

1. Звіт (підписаний керівником практики та студентом)
2. Характеристика з бази практики
3. Щоденник педагогічної практики

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ (ВИД ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ)

Підведення підсумків практики відбувається на останньому етапі практики. Звітна документація подається здобувачами вищої освіти на кафедру для перевірки упродовж трьох днів після закінчення практики. Результати практики узагальнюються публічно на звітній конференції із захисту практики, що відбувається у присутності комісії, до складу якої входять керівники практики від закладу вищої освіти і, за можливості, від баз практики, викладачі кафедри.

Педагогічна практика студентів завершується диференційованим заліком. Оцінка ставиться за виконання студентами усіх вимог програми практики та якість звітної документації на основі результатів захисту перед комісією. Вона є комплексною, її структурними компонентами є:

1. Фахова підготовка – 60 балів.
2. Підготовка з педагогіки – 20 балів.
3. Підготовка з психології – 20 балів.

Критерії оцінювання

Увесь навчальний процес повинен відбуватися на засадах чесності, справедливості, відповідальності за результати своєї роботи, довіри до усіх учасників дидактичного процесу, об'єктивності оцінювання, толерантності, соціальної та гендерної рівності. Жодні форми порушення академічної доброчесності (недбайливе цитування, присвоєння чужих ідей чи робіт, плагіат, псевдоавторство, неповажне ставлення до учасників освітнього процесу тощо) недопустимі. У разі таких дій – адекватна реакція відповідно до [Кодексу академічної доброчесності](#).

Здобувач повинен систематично відвідувати практичні заняття з курсу, не запізнюватися, аби не переривати роботу викладача та своїх колег, не симулювати поганий стан здоров'я під час проведення модульних робіт, заліків, екзаменів і под. Усі усні завдання належить складати у призначений викладачем час.

Письмові завдання, творчі проекти і под. слід подати на перевірку у визначений викладачем час, оформивши відповідно до вимог, що ставляться до такого виду робіт.

Методами діагностики успішності навчання є перевірка міри засвоєння теоретичного матеріалу, адекватного розуміння понять, правильного вживання лінгвістичних термінів, вміння оперувати здобутими знаннями під час виконання певних видів робіт на практичних заняттях. Форми контролю: виконання вправ, лінгвістичних задач, перевірка самостійно виконаних студентами завдань (написання конспекту відеолекцій, опрацювання додаткової літератури тощо).

Максимальний бал студент отримує за умови бездоганного виконання завдань, дотримання при цьому правил академічної доброчесності, відвідування практичного заняття. Відсутність на занятті

з поважних причин (за умови підтвердження) передбачає можливість перескладання теми, однак унеможлиблює отримання максимальної оцінки, зменшуючи її на бал.

Методи навчання:

- частково пошукові методи;
- організація самостійного пошуку матеріалу;
- використання мультимедійних технологій;
- метод спостереження й аналізу уроків;
- проблемний метод;
- дослідницький метод;
- пояснювально-ілюстративні методи;
- робота з науковою літературою;
- демонстрація, презентація, методичний аналіз;
- конструктивістське навчання: самостійне конструювання власних знань, навичок й умінь;
- інтерактивні методи – бесіда, розповідь-пояснення, навчальна дискусія, проблемні ситуації, круглий стіл, дебати, проект, диспут, тренінг.

Форми оцінювання:

- поточний (відвідування керівником практики проведених заходів);
- підсумковий (оцінка за проходження практики);
- індивідуальний;
- груповий.

Розподіл балів, які отримують студенти

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка в балах	За національною шкалою		
		Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку		Залік
A	90 – 100	5	Відмінно	Зараховано
B	81-89	4	Дуже добре	
C	71-80		Добре	
D	61-70	3	Задовільно	
E	51-60		Достатньо	

Методичне забезпечення

Методичне забезпечення курсу представлено наступними навчально-методичними матеріалами: • робоча програма • стислі конспекти лекцій (електронний варіант) • питання до семінарських занять (електронний варіант) • практичні завдання за тематикою змістових модулів (електронний варіант) • тестові завдання (на паперових носіях, на платформ Moodle) • індивідуально-дослідні завдання

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА:

Нормативно-правова база

1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів в системі загальної середньої освіти (Наказ МОН України № 371 від 05.05.2008) // Освіта України. – 2001. – № 6. – С. 3–16.
2. Загальні методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу у п'ятих класах загальноосвітніх навчальних закладів (лист МОН України від 24.05.13 №_1/9-368). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua>
3. Концептуальні засади реформування середньої школи «Нова українська школа» . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkolacompressed.pdf>
4. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів [Текст] // Початкова освіта. Шкільний світ : Перша українська газета для першого вчителя. – 2014. – № 4 (спецвип.). – С. 3–87.
5. Лист Міністерства освіти і науки України від 13.08.2014 № 1/9-412 «Про проведення Уроків мужності» . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://itzo.gov.ua/metodychni-rekomendatsiji/>.
6. Лист Міністерства освіти і науки України від 25.07.2019 № 1/9-376 «Методичні рекомендації з питань організації виховної роботи у навчальних закладах у 2019/2020 навчальному році» . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://itzo.gov.ua/metodychni-rekomendatsiji/>;
7. Наказ Міністерства освіти і науки України від 27.10.2014 № 1232 «Про затвердження плану заходів щодо посилення національнопатріотичного виховання дітей та учнівської молоді» . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://docs.google.com/viewer?url=http://mon.gov.ua/files/normative/2014-10-27/3008/nmo-1232.doc&embedded=false> ;
8. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 31.10.2011 № 1243 «Про Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України» . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://docs.google.com/viewer?url=http://mon.gov.ua/files/normative/files/news/10/31/1243.doc&embedded=false>;
9. Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 року № 545 . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF>
10. Про недопущення перевантаження учнів початкових класів надмірним обсягом домашніх завдань (Лист МОН України №1/9-72 від 28.01.14). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua>
11. Указ Президента України від 13.11.2014 № 871 «Про День Соборності України» . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/871/2014>
12. Указ Президента України від 13.11.2014 № 872 «Про День Гідності та Свободи» . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/872/2014>
13. Указ Президента України від 14.10.2014 № 806 «Про День захисника України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/806/2014>

Монографії та посібники

1. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи. – К.: Кондор, 2008. – 272 с.
2. Арыдин В.М., Атанов Г.А. Учебная деятельность студентов / Справочное пособие для абитуриентов, студентов, молодых преподавателей. – Донецк, 2000.
3. Бех П.О., Биркун Л.В. Концепція викладання іноземних мов в Україні // Іноземні мови. – 1996, № 2. – С. 3-8.
4. Бутенко Н.Ю. Педагогічна практика: підготовка та реалізація: Навчальний посібник / Н.Ю. Бутенко, Л.М. Грищенко. – Київ, 2005.
5. Виробничі функції, типові задачі діяльності та вміння учителя іноземної мови (спеціаліста) / Колектив авторів під керівництвом С.Ю.Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 1999. – 96 с.
6. Вища освіта України і Болонський процес / [Степко М. Ф., Шинкарук В. Д. та ін.] ; під ред. В. Г. Кременя. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. – 384 с.
7. Демьяненко М.Я., Лазаренко К.А., Кислая С.В. Вопросы методики обучения иностранным языкам. – К., 1984.
8. Закон України «Про вищу освіту» // Освіта України. – 2002. – 26 лютого.
9. Конаржевський Ю.А. Аналіз уроку. – Харків, 2008.

10. Кузьминський А. І. Педагогіка / А. І. Кузьминський, В. Л. Омеляненко. – К. : Знання–Прес, 2003. – 418 с.
11. Куліш, Р. В. Інтерактивні підходи до організації педагогічної практики студентів у вищих навчальних закладах / Р. В. Куліш // Вісник Черкаського університету : зб. наук. пр. – Черкаси : ЧНУ, 2009. – Вип. 164 (Педагогічні науки). – С. 38-42.
12. Макаренко, І. В. Організація педагогічної практики в умовах кредитно-модульної системи навчання/ І. В. Макаренко // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2010. – № 10 (197). – Ч. 1. – С. 161-167.
13. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах : Підручник / кол.авторів під керівн. С.Ю.Ніколаєвої. – К.: Ленвіт., 1999.
14. Микитюк О.М. Теорія і практика організації науково-дослідної роботи у вищих навчальних закладах освіти України в ХІХ ст.: Автореф. дис. доктора пед. наук / Інститут педагогіки АПН України, К., 2004. – 42 с.
15. Навчальний процес у вищій педагогічній школі / За ред. Мороза О.Г.– К.: НПУ, 2001. – 338 с.
16. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.
17. Наскрізна педагогічна практика : навчально-методичний посібник: вид. 3-тє доп. і перероб / за наук. ред. А. А. Сбруєвої. Суми : СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2019. 336 с.
18. Науково-дослідна робота в закладах освіти: Методичний посібник / Укл. Ю.О.Туранов, В.І.Уруський. – Тернопіль: АСТОН, 2001. – 140 с.
19. Національна доктрина розвитку освіти. – К., 2002. – 24 с.
20. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. — К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. — 206 с.
21. Новий освітній простір: Інформаційний посібник, 2019 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.minregion.gov.ua/wpcontent/uploads/2019/04/NOP_Motivuyuchiy-rostir.pdf?fbclid=IwAR1wgpWNjVUhfE6uJH0abN7iFcWAXQAWMTnMoGjlepBbQUXX47kRw_Z8Qc
22. Організація педагогічної практики в кредитно-модульній системі навчання (освітньо-кваліфікаційні рівні «бакалавр», «спеціаліст») / Укл. Соловей І.М., Ніколаєва С.Ю., Спіцин Є.С. та ін. – К: Ленвіт, 2006. – 106 с.
23. Педагогічна практика студентів. За редакцією проф. А.Д. Бонаря – К.: Вища школа, 1972. – 252 с.
24. Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України : Наказ Міністерства освіти та науки України від 08.04.1993 р. № 93 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93/conv>
25. Рудницька О.П., Болгарський А.Г., Свистельнікова Т.Ю. Основи педагогічних досліджень. Навчально-методичний посібник. – К., 1998. – С.5-18.
26. Спіцин Є.С. Методика організації науково-дослідної роботи студентів у вищому закладі освіти. – К., 2003.
27. Фіцула М.М. Вступ до педагогічної професії: Навчальний посібник для педагогічних вузів. – Тернопіль, 2003.
28. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика педагогічної діяльності: Підручник. – К.: Знання-прес, 2003. – 325 с.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

1. Національна доктрина розвитку освіти у ХХІ столітті // Освіта України. – 2001. – № 29.
2. Сліпкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. – К.: НПУ, 2000. – 210 с.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Онлайн-курс «Недискримінаційний підхід у навчанні» . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://shr.name/CgVAm>
2. Онлайн-курс «Права людини в освітньому просторі» . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : / Студія онлайн-освіти EdEra – Режим доступу: https://courses.ed-era.com/courses/coursev1:EDERA_OSCE+HRE101+2019/about
3. Онлайн-курс «Протидія та попередження булінгу (цькування) в закладах освіти» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://shr.name/cTv6O>
4. Онлайн-курс для вчителів початкової школи : онлайн-курс EdEraSmartOsvita [Електронний

ресурс] – Режим доступу: <https://courses.edera.com/courses/course-v1:EdEra-SmartOsvita+Inc+1/about>

ДОДАТКИ

Додаток 1. Зразок оформлення плану-конспекту уроку

Урок №

Клас

Дата

Тип уроку

Тема уроку

Практична мета:

Загальноосвітня мета:

Розвиваюча мета:

Виховна мета:

Засоби навчання:

Додаток 2. Схематичний план уроку

Час

Хід уроку

Етап. Мета. Прийом.	Зміст роботи
I	2

I. Початок уроку.

Мовленнєва зарядка.

Мета: вчити учнів розуміти на слух у пред'явленні вчителя текст, побудований на знайомому мовному матеріалі. Прийоми: активне слухання, виконання тесту альтернативного вибору

II. ...

III. ...

IV. Завершення уроку.

Домашнє завдання

Підсумки роботи. Оцінювання учнів, мотивація оцінок

Ефективність планування певною мірою зумовлюється врахуванням даних попередньо проведеного методичного аналізу мовного матеріалу уроку. Цей аналіз базується на зіставленні (значень, форми, особливостей вживання) нових для учнів мовних явищ іноземної мови (фонетичних, лексичних, граматичних, графічних) з відповідниками рідної мови або схожими явищами іноземної мови, що вже засвоєні. Результати такого зіставлення дають можливість учителю заздалегідь прогнозувати типові помилки та труднощі учнів у засвоєнні конкретних мовних явищ і на цій основі добирати найбільш ефективні прийоми попередження та подолання помилок. Методичний аналіз мовного матеріалу уроку доцільно проводити за такою схемою.

Додаток 3. Схема методичного аналізу мовного матеріалу уроку

Новий мовний матеріал	Можливі помилки, зумовлені	Шляхи попередження помилок
Міжмовною інтерференцією	Внутрішньомовною інтерференцією	
1. Фонетичний		
2. Лексичний		
3. Граматичний		
4. Графічний		

Мета і зміст аналізу уроку

Аналіз уроку — важлива ланка професійної підготовки студентів у період педагогічної практики. Він має на меті: поглиблювати знання з методики; розвивати дослідницькі, конструктивно-планувальні, комунікативно-навчаючі та організаційні професійні вміння майбутнього вчителя; сприяти формуванню індивідуального стилю педагогічної діяльності.

Конкретні завдання проведення аналізу уроку:

- оволодіти вміннями щодо фіксованого спостереження за діяльністю вчителя або студента практиканта та правильного її інтерпретування;
- навчитися визначати шляхи усунення помічених недоліків з урахуванням причин їх виникнення та конкретних умов навчання;
- оволодіти вмінням самоаналізу, що дозволяє порівнювати свої дії з прийнятими в методиці еталонами, шукати та знаходити ефективні прийоми навчання, розвитку та виховання учнів, умінням оперативно перебудувати накреслені дії залежно від конкретних змін у навчальній ситуації.

За період педпрактики IV курсу вміння студентів аналізувати уроки розвивається поступово. Спочатку (перший тиждень) студенти навчаються проводити з опорою на схему загальний цілісний аналіз уроку, оцінюючи реалізацію вчителем основних вимог до уроку іноземної мови: його цілеспрямованість, змістовність, мовленнєву активність учнів, відповідність мовленнєвої поведінки вчителя цілям, змісту та умовам навчання, результативність уроку. Після цього (наступний тиждень) на базі загального аналізу студенти оволодівають аналізом окремих елементів уроку за індивідуальними завданнями методиста. На завершальному етапі (останні два тижні) одержані вміння інтегруються у поглиблений аналіз уроку з опорою на схему.

Додаток 4. Схема загального аналізу уроку

I. Цілеспрямованість уроку:

1. визначити тему уроку, місце уроку в ситуативно-тематичному циклі, тип уроку;
2. назвати цілі уроку: практичні, загальноосвітні, розвиваючі, виховні
3. встановити відповідність поставлених цілей місцю уроку в ситуативно-тематичному циклі та типу уроку.

II. Структура і зміст уроку:

1. назвати етапи уроку в їх послідовності;
2. встановити відповідність прийомів навчання основним цілям уроку
3. оцінити раціональність співвідношення тренувальних і мовленнєвих вправ;
4. назвати допоміжні засоби навчання, що використовувались, оцінити їх доцільність та ефективність;
5. визначити розвиваючу, освітню, виховну, цінність мовленнєвого матеріалу уроку і вправ, їх відповідність віковим інтересам учнів.

III. Активність учнів на уроці:

1. визначити основні форми взаємодії вчителя та учнів на уроці, їх місце (на якому етапі, для вирішення яких завдань) та ефективність;
2. окреслити прийоми стимулювання мовленнєвої та розумової активності учнів.

IV. Мовленнєва поведінка вчителя:

1. визначити відповідність мовлення вчителя мовній нормі, його адаптованість до рівня мовної підготовки учнів і вимог шкільної програми;
2. оцінити чіткість і доступність формулювання вчителем завдань та зверненість його мовлення до учнів;
3. обґрунтувати доцільність використання вчителем рідної мови на уроці
4. встановити співвідношення мовлення вчителя та учнів на уроці.

V. Результативність уроку:

1. назвати, чого навчились учні на уроці;
2. визначити відповідність рівня сформованості мовленнєвих навичок та вмінь поставленим цілям;
3. оцінити об'єктивність та мотиваційний потенціал виставлених учителем оцінок.

Додаток 5. Схема поглибленого аналізу уроку

I. Цілеспрямованість уроку:

1. визначити практичну, освітню, розвиваючу, виховну цілі уроку;
2. встановити відповідність цілей уроку його місцю в ситуативнотематичному циклі, типу уроку та ступеню навчання.

II. Структура та зміст уроку:

1. назвати етапи уроку;
2. співвіднести їх послідовність і розподіл часу з поставленими цілями та віковими особливостями учнів і конкретними умовами навчання;
- 3) дати детальну характеристику зафіксованим етапам уроку.

A. Початок уроку:

- визначити форму проведення, оцінити мотиваційний потенціал та відповідність віковим особливостям і рівню мовної підготовки учнів;
- сформулювати навчальні завдання початку уроку та визначити їх зв'язок з цільовою установкою уроку;
- обґрунтувати відповідність використаних прийомів поставленим цілям;
- оцінити ефективність використаних засобів навчання;
- охарактеризувати мовленнєву поведінку вчителя.

Б. Основна частина уроку (з урахуванням наявності конкретних ланок уроку):

а) подача нового мовного матеріалу:

- визначити адекватність прийомів навчання етапам формування мовленнєвих навичок, трудношам засвоєння даного матеріалу і рівню підготовки учнів;
- оцінити вмотивованість та мовленнєву спрямованість подачі мовного матеріалу, забезпечення мовленнєвої та розумової активності учнів.